

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Ο ΑΠΟ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ

Ὁ Δημήτριος Προκοπίου περὶ τοῦ Καλλίνικου σημειοῦται τάδε. «Καλλίνικος ἐκ νήσου Νάξου μὴς τῶν Κυκλάδων, μητροπολίτης Ἡρακλείας, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθής, εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν οὐ διαλείπει μελετῶν φιλοπόνως τὰς βίβλους τῶν ἁγίων πατέρων τῆς ἐκκλησίας, καὶ κηρύττει ἀποστολικῶς τὸν εὐαγγελικὸν λόγον· ἐχολάρχησεν οὕτως ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὶν εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν προμυβασθῆναι ἀξίωμα». ¹/. Ταῦτα ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ Γεωργίος Ζαβίρας ²/. ὁ δὲ Κωνσταντῖος ὁ ἀπὸ Σιναίου περὶ τοῦ Καλλίνικου σημειοῦται τάδε· «Καλλίνικος ἱερομόναχος, ὁ ἐκ τῆς νήσου Νάξιας, ἀκροατῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶς, ἐρ' ἱκανοὺς χρόνους ἐπὶ τῆς ἐχολαρχίας τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει φροντιστηρίου διέπρεψεν· εἶτα δὲ πρὸς ἀμοιβὴν τῶν διδασκαλικῶν αὐτοῦ καμάτων, ἤρθη ἐπὶ τὴν τῆς Ἡρακλείας μητρόπολιν» ³/. καὶ ἄλλα οὗ ὁ αὐτὸς Κωνσταντῖος σημειοῦται· «ἐχολαρχοῦντος τοῦ Ἰακώβου, διδάσκαλος δεύτερος ἐν γραμματικῇ καὶ ἐγκυκλίῳς ὑπῆρξε Καλλίνικος ὁ ἐκ Νάξου, ὁ καὶ μητροπολίτης εἶτα Ἡρακλείας γενόμενος» ⁴/. ἐκ τῶν εἰρημένων Κωνσταντίου τοῦ ἀπὸ Σιναίου δηλοῦται ὅτι ὁ Καλλίνικος ἐγένετο μαθητὴς τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου καὶ διδάσκαλος εἶτα τῶν γραμματικῶν καὶ ἐγκυκλίων ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ γένους σχολῇ· προῖστα-

Dr
«Εὐαγγελία
Παλαιὰ
ἐκ. οὐρι-
οδίων
ἐν ἑκ
σχολῶν
1920

1. Δημητρίου Προκοπίου Ἐπιτετημένη ἐπαρίθμησις τῶν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα λογίων Γραικῶν, ἐν So Alb. Fabrici Bibliotheca Graeca sive notitiarcriptosum veterum Graecorum, et Gott. Christ, Harles, (Hamburgi 1808, in 40), tom. XI, p. 543.—καὶ ἐν K. N. Σάθα Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης, [ἐν Βενετία, 1872, εἰς 8ον], τόμ. Γ'. σελ. 491.

2. Γεωργίου Ζαβίρα Νέα Ἑλλάς ἢ ἑλληνικὸν θέατρον. (Ἀθήνησι, 1872, εἰς 8ον), σελ. 410.

3. Κωνσταντίου τοῦ ἀπὸ Σιναίου περὶ τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐκ τοῦ κλήρου ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ διαπρεψάντων, ἐν Ἐφημερίδος τῶν Φιλομαθῶν, (ἐν Ἀθήναις, 1860, εἰς φύλλ.) ἔτει Γ'. σελ. 2128.—καὶ ἐν Βιογραφίας καὶ συγγραφῶν τῶν ἐλασσόνων, ἔκ. Θ. Μ. Ἀριστοκλέους, (ἐν Κωνσταντινουπόλει 1866, εἰς 8ον), σελ. 152—153.

4. Κωνσταντίου τοῦ ἀπὸ Σιναίου ἐπιστολὴ περὶ τῆς μεγάλης τοῦ γένους σχολῆς, ἐν περιοδικῷ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου, (ἐν Κωνσταντινουπόλει 1864, εἰς φύλλ.) τόμ. Β'. σελ. 289.—καὶ ἐν Βιογραφίας καὶ συγγραφῶν τῶν ἐλασσόνων σελ. 356.

μένου Ἰακώβου Μάνα τοῦ Ἀργείου (1707—1720). Ἐάν δὲ μηνὶ δεκεμβρίῳ τοῦ ἔτους 1711 ἀπεχώρησε τῆς ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ γένους σχολῇ διδασκαλίας ὁ Ἀζαρίας Τσιγάλας καὶ διεδέξατο αὐτὸν ὁ Χουρμούζιος ⁵/, ὁ Καλλίνικος ἐδίδασκεν ἐν τῇ σχολῇ πρὸ τοῦ Ἀζαρίου. Ὁ Ἀζαρίας ἐδίδασκεν ἐπὶ βραχὺ, πιθανῶς, ἔτεσι 1709—1711, ὡς ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ὁ Καλλίνικος ἐδίδασκεν ἐν τῇ σχολῇ πρὸ τοῦ ἔτους 1709, καθ' ὃ ἔτος ἀπεχώρησε τῆς διδασκαλίας καὶ διεδέξατο αὐτὸν ὁ Ἀζαρίας.

Ὁ Καλλίνικος ἱερομόναχος ὢν συνέγραψε δεκάστιχον ἑλεγεῖον «εἰς τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γεγονότα κύρ Δοσίθεον οὗ ἡ ἀκροστιχὶς Καλλινίκου», ὅφ' ἣ καίται σημεῖωμα τόδε· «οὗτος ἐστὶν ὁ νῦν χρηματίζων μητροπολίτης Ἡρακλείας», Ὁ πατριάρχης Δοσίθεος ἀπέθανεν ἐν Κωνσταντινουπόλει μηνὸς φεβρουαρίου ἐβδόμῃ τοῦ ἔτους 1707 ⁶· ἐπὶ δὲ ὁ Καλλίνικος ἐδίδασκεν ἐν τῇ σχολῇ· καίται δὲ τὸ ἑλεγεῖον μεταγεγραμμένον ἐν πατριαρχικῇ βιβλιοθήκῃ ἐν Ἱεροσολύμοις ⁹/.

Μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς μεγάλης τοῦ γένους σχολῆς ἀποχώρησιν ὁ Καλλίνικος προήχθη εἰς μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως· ἐν χειρογράφῳ τεύχει «Ἀναστασιματάρια» ἀποκειμένου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Ἀθῶ τῷ ὄρει μοναστηρίου τοῦ Παντελεήμονος ⁷· ἀριθμῷ 1088 ἐσημειώσατο ὁ Καλλίνικος «Φιλιππουπόλεως Καλλινίκου καὶ τῶν φίλων ὅσων δὲ Ἡρακλείας χρηματίσαντος», ⁷/· Ὁ Γεώργιος Τσουκαλᾶς ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν μητροπολιτῶν Φιλιππουπόλεως σημειοῦται· «1711 Καλλίνικος Φιλιππουπόλεως, ἀνὴρ ἐν παιδείᾳ καὶ ἰσχυρῇ διαπορέῃ» ⁸/· ἐξ αὐτοῦ μέμνηται τοῦ Καλλινίκου ὡς μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως καὶ Ἀνθίμος ὁ Ἀμασείας ἔτεσι 1712 — 1719 ⁹/· Ὁ Καλλίνικος ὡς Φιλιππουπόλεως μητροπολίτης φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν τρισὶ γράμμασι τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ ἀπὸ Κυτίου τοῦ ἔτους 1712, τὸ μὲν μηνὶ μαΐου συνοδικὸν

5. Ματθαίου Παρανίκα περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχικῆς σχολῆς, ἐν περιοδικῷ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου, ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1900, εἰς φύλλ., τόμ. ΚΖ', σελ. 314.

6. Ἀθανασίου Παπαδοπούλου—Κεραμέως Ἱεροσολυμιτικῇ βιβλιοθήκῃ ἦτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἑλληνικῶν κωδίκων, (ἐν Πέτρουπολει, 1799, εἰς 4ον), τόμ. Δ', σελ. 401.

7. Σπυρ. Π. Λάμπρου Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἑλληνικῶν κωδίκων, (ἐν Κανταβρυγίᾳ, 1900, εἰς φύλλ.), τόμ. Β', σελ. 400.

8. Γεωργίου Τσουκαλᾶ Ἱστοριογραφικὴ περιγραφὴ τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως, (ἐν Ριέννη, 1851, εἰς 8ον), σελ. 83.

9. Χρονολογικοὶ κατάλογοι τῶν ἀπὸ Χριστοῦ ἀρχιερατευσάντων κατ' ἐπαρχίας, ἐν Νεολόγῳ Κωνσταντινουπόλεως, ἔτει ΚΕ' μηνὸς μαΐου εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ ἔτους 1290, ἀριθ. 6209.

10. Ἱεροσολυμιτικῇ βιβλιοθήκῃ, ἦτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἑλληνικῶν κωδίκων, τόμ. Δ', σελ. 396. —

γράμμα πρὸς τὸν Λυτίτης ^{10/}, τὸ δὲ μηνὶ Ἰουνίῳ πρὸς τοὺς ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ Ζακύνθῳ ὁρθοδόξους ^{11/}, καὶ τὸ τρίτον μηνὶ Ἰουνίῳ εἰς τὴν καθαίρεσιν Μελετίου τοῦ Φιλαδελφείας ^{12/}.

Ὅτε δὲ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἑννεακαιδεκάτῃ τοῦ ἔτους 1718 ἀπέθανεν ὁ Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ Γεννάδιος. ^{13/} ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας ὁ ἀπὸ Καισαρείας Καππαδοκῶν προήγαγε τὸν Καλλίνικον εἰς μητροπολίτην Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ. Ὁ Καλλίνικος ὡς μητροπολίτης Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ συνυπέγραψε τοῖς γράμμασι τοῦ εἰρημένου πατριάρχου Ἱερεμίου τοῖσδε· ἔτει 1718 μηνὶ μαΐῳ περὶ τοῦ ἐν Σιατίστῃ σχολείου ^{14/}, ἔτει 1718 μηνὶ αὐγούστῳ περὶ παραχωρήσεως εἰς τὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας ὡς μετόχιον τὸν ἐν Οὐγγροβλαχίᾳ σταυροπηγιακὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου ^{15/}, ἔτει 1918 μηνὶ δεκεμβρίῳ περὶ τῆς προβιβάσεως εἰς ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Δημητσάνης καὶ Ἀργυροκάστρου ^{16/}, ἔτει 1919 μηνὶ Ἰανουαρίῳ, δι' οὗ ὁ ἐν τῇ νήσῳ Λέρῳ ὑπὸ τῶν Λερίων ἀντιποιοῦμενος καὶ τῆς Θεοτόκου, ἀνῆκε τῷ ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ μοναστηρίῳ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ^{17/} ἐν τῷ δημοσιευθέντι ὁμοῦ γράμματι πλημμελῶς ἀνεγνώσθη ἡ ὑπογραφή τοῦ Καλλίνικου ὑποληφθεῖσα ὡς τοῦ Δανιὴλ· ἔτει 1722 μηνὶ Ἰουνίῳ, δι' οὗ ἐπιβεβαιοῦνται τὰ χρυσόβουλλα τῶν αὐτοκρατόρων καὶ αἱ προνομίαι τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ μοναστηρίου ἁγίου Ἰω-

τοῦ αὐτοῦ Κατάλογος τῶν ἐν τῷ ἑλληνικῷ φιλολογικῷ συλλόγῳ χειρογράφων βιβλίων, ἐν παραρτήματι τοῦ Κ' — ΚΒ' τόμου τοῦ περιοδικοῦ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1892, εἰς φύλλ.) σελ. 108.—Μ. Γ. Γεδεών Κανονισμὸς καὶ διατάξεις, ἐν ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας. (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1911, ἐκ φύλλ.) ἔτει ΛΑ', σελ. 11—12.

11. Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, ἥτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἑλληνικῶν κωδίκων, τόμ. Δ', σελ. 311.

12. Ἰωάννου Βελούδου Χρυσόβουλλα καὶ γράμματα τῶν οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν ἀνήκοντα εἰς τοὺς μητροπολίτας Φιλαδελφείας, (ἐν Βενετίᾳ, 1893, εἰς 8ον), ἐκδ. β', σελ. 79—92.

13. Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἀγίου Ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων, (ἐν Καταβριγίᾳ, 1895 εἰς φύλλ.). τόμ. Α'. σελ. 351.—τοῦ αὐτοῦ ἐνθυμήσεων, ἥτοι χρονικῶν σημειωμάτων συλλογὴ πρώτη, ἐν Νέου Ἑλληνομνήμονος (Ἀθήναις, 1910, εἰς 8ον), τόμ. Ζ', σελ. 210—211.

14. Καλλίνικου Δελικάνη Πατριαρχικῶν γραμμάτων τόμος τρίτος, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1905, εἰς 8ον), σελ. 839—843.

15. Καλλ. Δελικάνη τὰ ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ πατριαρχικοῦ ἀρχιεπισκοπείου ἔγγραφα πρὸς τὰς ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου, (ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1904, εἰς 8ον), σελ. 29—33.

16. Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, ἥτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἑλληνικῶν κωδίκων, τόμ. Δ'. σελ. 376—377.

17. Y. Miklosich et I. Müller Acta et diplomata Graeca medii aevi sacra et profana, (Vindobonae, 1890, in 80) tom. VI p. 319—322.

άννου τοῦ Θεολόγου· ^{18/} ἔτει 1722 ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ Ἀνανίου τοῦ Τραπεζοῦντος· ^{19/} ἔτει 1722 ἐν τῷ ὄρφ τῆς κατὰ Λατίνων τοπικῆς συνόδου· ^{20/} ἔτει 1723 μηνὶ μαίῳ, δι' οὗ οἱ ἐπίτροποι τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πρώτη μοναστηρίου ὤφειλον τὴν ἀπόδοσιν τῶν δανεισθέντων αὐτοῖς χιλίων γροσίων εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ ἐν Γαλατῇ ναοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων· ^{21/} ἔτει 1723 μηνὸς μαΐου πρώτη νὰ μὴ δαπανῶνται ἐκ τῶν συναζομένων χρημάτων εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων πρὸ τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους αὐτοῦ· ^{22/} ἔτει 1723 μηνὶ αὐγούστῳ ἐν τῇ καθαιρέσει τοῦ ἱερομονάχου Μεθοδίου Ἀνθρακίτου· ^{23/} ἔτει 1723 μηνὶ σεπτεμβρίῳ δι' οὗ ἠγγέλλετο τῇ ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας ἡ ἀνάρρησις τὸ δεῦτερον εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τοῦ Κοσμᾶ· ^{24/} ἔτει 1723 μηνὸς σεπτεμβρίου τεσσαρεσκαίδεκάτῃ δι' οὗ ἠγγέλλετο τῷ Κοσμᾷ ἡ ἀνάρρησις αὐτοῦ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας· ^{25/} ἔτει 1723 δι' οὗ ἐπεκυροῦτο ἀφιέσεως ἀγρῶν τῷ παναγίῳ Τάφῳ· ^{26/} ἔτει 1723 μηνὶ

18 Acta et diplomata graeca medii aevi sacra et profana tom VI, p. 328—332.

19. Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, ἥτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἐλληνικῶν κωδίκων, (ἐν Πεκτροπόλει, τ. 1891, εἰς 4ον), τόμ. Α', σελ. 214.

20. Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, ἥτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἐλληνικῶν κωδίκων, τόμ. Α', σελ. 313—315.

21. Γ. Π. Γεωργιάδου ὁ ἐν Γαλατῇ ἱερός ναὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων, (ἐν Κωνσταντινουπόλει 1898, εἰς 5ον), σελ. 116—117.

22. Ὁ ἐν Γαλατῇ ἱερός ναὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων σελ. 45—46.

23. Ἀθαν. Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν . . . Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἐκδ. Γερμανοῦ Ἀφθονίδου, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1890, εἰς 4ον), σελ. 310—313, — Ἀγαθαγγέλλου τοῦ Σισανίου (Καθαίρεσις τοῦ ἱερομονάχου Μεθοδίου Ἀνθρακίτου), ἐν Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1881—1883, εἰς φύλλ.) ἔτει Β', σελ. 495—500.—Y. D. Mansi Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, (Parisiis, 1905, iusto tom.) XXXVII col 541—580.

24. Ἀθαν. Παπαδοπούλου—Κεραμέως Αὐτογραφικαὶ σημειώσεις τοῦ πατριαρχοῦ Ἀλεξανδρείας Σαμουήλ Καπασούλη, ἐν Δελτίῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας, (ἐν Ἀθήναις, 1890, εἰς 8ον), τόμος Γ', σελ. 512—519.—καὶ ἐν Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio. tom. XXXVII, col. 246—246.

25. Αὐτογραφικαὶ σημειώσεις τοῦ πατριαρχοῦ Ἀλεξανδρείας Σαμουήλ Καπασούλη, ἐν Δελτίῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας. τόμ. Γ', σελ. 519—528.

26. Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, ἥτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἐλληνικῶν κωδίκων, τόμ. Δ', σελ. 194.—Τὰ ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ πατριαρχικοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ἐγγράφα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου πρὸς τὰς ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, σελ. 489.

σεπτεμβρίῳ ἐν ὁρθοδόξῳ ὁμολογίᾳ εἰς τὰ προβαλλόμενα ζητήματα τῶν Βρετανῶν· ^{27/} ἔτει 1724 μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἐν παραινετικῷ γράμματι πρὸς τοὺς Ἀντιοχεῖς· ^{28/} ἔτει 1725 μηνὶ μαΐῳ, δι' οὗ τὸ ἐν τῇ νήσῳ Σάμῳ μοναστήριον τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ ἐπεκυροῦτο ὡς μετόχιον τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ μοναστηρίου τῆς Νέας μονῆς· ^{29/} ἔτει 1725 μηνὶ μαΐῳ, δι' οὗ ἐπεκυροῦντο πάντα τὰ αὐτοκρατορικὰ χρυσόβουλλα καὶ τὰ πατριαρχικά γράμματα ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ μοναστηρίου τῆς Νέας Μονῆς· ^{30/} ἔτει 1725 μηνὶ σεπτεμβρίῳ, δι' οὗ παρείχετο στασίδιον ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τῷ Θωμᾷ Τεσταμπούζα ἱατρῷ, ^{31/} ἀνδρὶ Κρητί· ^{32/} ἔτει 1726 μηνὶ σεπτεμβρίῳ, δι' οὗ ἐπεκυροῦντο τὰ σταυροπηγιακὰ δέκατα τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Μυκόνῳ μοναστηρίου Παναγίας Τουρλιανῆς· ^{33/} ἀλλὰ τὸ γράμμα δι' πλημμελὲς ἐδημοσιεύθη καὶ ὡς γράμμα τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου τὸν Ἀλλήνικον ὡς μητροπολίτην Ἡρακλείας ἐκ τοῦ Δημητρίου Προκοπίου μνημονεύει καὶ ὁ Μιχαὴλ Λέκιεν· ^{34/}

Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Καλλινίκου πρὸς Νεόφυτον τὸν Ναυπάκτου καὶ Ἀρτὸς μανθάνομεν ὅτι ὁ Καλλνίκος ὠρέγεται πατριαρχείας· γράφει δὲ τῷ Νεοφύτῳ τάδε· «ἐζητήσαμεν τὴν ἄδειαν ἵνα ὑπάγωμεν εἰς τὴν πόλιν διὰ τὰ θεραπευθῶμεν, ἀλλὰ δὲν μᾶς τὸ ἐπιγνώσαν οἱ πατέρες (συνοδικοί) ὅχι τόσον ὁ προεστὴς (πατριάρχης), ἀλλὰ ὁ Νικαίας καὶ ὁ Νικο-

27. Τὰ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ τῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν γράμματα περὶ τῆς συστάσεως τῆς ἀγιωτάτης συνόδου, ἐν Πετροπόλει, 1840 εἰς 8ον) σελ. 45.—καὶ (ἐν Ἀθήναις, 1844, εἰς 8ον), σελ. 47.—Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, ἥτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἑλληνικῶν κωδίκων, τόμ. Δ'. σελ. 194.—Πατριαρχικῶν γραμμάτων τόμος τρίτος, σελ. 239.—Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio, tom. XXXVIJ, col. 541—558.

28. Τὰ ἐν τοῖς κώδικεσι τοῦ πατριαρχικοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ἐγγράφα πρὸς τὰς ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, σελ. 666.

29. Ἐπαμ. Σταματιάδου Σαμιακά, ἥτοι ἱστορία τῆς νήσου Σάμου. (ἐν Σάμῳ 1891, εἰς 8ον), τόμ. Δ'. σελ. 334—338.

30. Κωνσταντίνου Κανελλάκη Χιακά ἀνάλεκτα, (ἐν Ἀθήναις, 1890, εἰς 8ον) σελ. 573—588.

31. Γεωρ. Πουργαρά Ἑλλάσσονες ἱστορικαὶ σελίδες ἐκ τῆς Θεραπειάδος, ἐν Ἡμερολογίῳ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἔτους 1885, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1884, εἰς 8ον), ἔτει Δ'. σελ. 157—158.

32. Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν. Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἐκδ. Γερμ. Ἀφθο νίδου σελ. 341, 342.

33. Νεοφύτου Βερτοπούλου Κιτορικὸν τῆς ἐν Μυκόνῳ Τουρλιανῆς, (ἐν Ἐρμουπόλει, 1839, εἰς 8ον), σελ. 29—33.—Ἡ ἐν Μυκόνῳ ἱερὰ μονὴ Τουρλιανή, ἐκδ. β'. (ἐν Ἐρμουπόλει, 1907, εἰς 8ον), σελ. 52—56.

34. Michaelis Le Luien Oriens christianus in quatoz patriarchatus digestus, (Parisiis. 1740 in fo), tom. I, col. 1118—1119.

μηδείας ἔχουν καὶ τὸν Χαλκηδόνος σὺν τῷ Βάρνης καὶ μόνον αὐτοὶ δὲν τὸν ἀφίνουν, Ἀρτης καὶ Ἡρακλείας καὶ Μυτιλήνης νὰ μὴν ἀκούσωσι· παρρησίᾳ συνοδικῶς καυχῶνται λέγοντες, ἐνόσω ζῶσιν αὐτοὶ, τὴν πόλιν Ἀρτης καὶ Ἡρακλείας δὲν τὴν βλέπουν. Εὐρῆκαν μέσον τῶν κακῶν τοῦς θελημάτων τὴν κρίσιν τῆς ἐκκλησίας καὶ μὲ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν κάμνουν ὅτι θέλουν, κάτσε κάτω καὶ κάθεται, σήκω καὶ σηκώνεται· ἀλλήλենδοτοι ἀδιασπάστως καὶ ἀλλήλοις ἀσύμφωνοι, πλὴν καθ' ἡμῶν συνεσφιγμένοι.... διὸ μαίνονται κατ' ἑμοῦ καὶ σοῦ· ὁ πτωχὸς ὁ Θεσσαλονίκης ἔγραψε πολλάκις καὶ ἐπαρεκάλεσε καὶ ἔταξεν ἱκανά ἀμὴ αὐτοὶ τὰ ἀνέτρεψαν καὶ ἐμπόδισαν μὲ τὸ νὰ εἰξεύρωσι πῶς δὲν εἶναι μὲ αὐτοὺς, καὶ τῷ ἔγραψαν νὰ μὴν ἔλθῃ ὅτι παιδεύεται, ὁμοίως καὶ διὰ τὴν πανιερότητα σου ... ἔλεγον γὰρ πῶς σὲ φέρουν ἰγζάρι διὰ νὰ σὲ κάμουν πατριάρχην καὶ εἶναι μὲ τὴν εἰδησίᾳ μας, διὸ ἔλεγεν ὁ προεστὼς ἐγὼ ἄρτι καὶ ξάρτιδες δὲν φοβοῦμαι καὶ δὲν ξυπάζομαι ^{35/}. Καίτοι ὁ Καλλίνικος γράφει τῷ Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης Νεοφύτῳ περὶ τῆς ἀπαγορεύσεως αὐτοῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἐκ τῶν διηγηθέντων ὁμοῦς δηλοῦται ὅτι καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ παρέμενεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔνθα συνεπεγράψαν πολλὰ τῆς πατριαρχείας τοῦ Ἱερεμίου γράμματα· ὅκει δὲ ἔξω τῆς πόλεως τοῦ Φαναρίου· τὸ ὅτι δὲ ὠρέγετο πατριαρχεῖαν ὁ Καλλίνικος δηλοῦται ἐξ ὧν διηγῆται ὁ Ἀθανάσιος Κομνηνὸς Ὑψηλάντης· «ἀσάλλων οὗτος (ὁ Γεώργιος Γρίκας ὁ γενόμενος αὐθέντης Μολδοβλαχίας μηνὶ Ὀκτωβρίῳ τοῦ ἔτους 1726) κατὰ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου διὰ τὴν παρακοὴν τῆς παρακλήσεώς του διὰ τὸ διαζύγιον (τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ) εὔρε καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς ἀσχάλλοντας διὰ τὸ τοῦ κυρ Ἱερεμίου ἐν τῷ πατριαρχεῦειν δραστήριον· ὅθεν ἀποφάσει κρυφῇ μετὰ τῶν ἀρχιερέων ἢ τοῦ κυρ Ἱερεμίου πτώσις καὶ ζητεῖται ἄδεια διὰ λαϊκῆς χειρὸς παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ Μεχμέτ κεχαγιά νὰ ἐκλέξουν ἄλλον ὡς πατριάρχην. Δοθείσης τῆς ἀδείας εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Ἡρακλείας Καλλινίκου τοῦ ἔξω τῆς πόλεως τοῦ Φαναρίου νύκτωρ καὶ κρυφῇ συναχθέντες ἐκλέγουσι τὸν οἰκοδεσπότην Ἡρακλείας ἡμέρας ἄρτι διαγελώσης τί εὖρον νεκρὸν» ^{36/}. Ἐκ τοῦ Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου μνημονεύει Ἀνθίμος ὁ Ἀμασειᾶς τὸν Καλλίνικον ὡς ἱεράρχην Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ ἔτεσι 1716—1720 ^{37/}.

35. Ἀλ. Π. Γ. Εὐμορφοπούλου Νεόφυτος ὁ Μαυρομάτης, ἐν Ἑταιρείας τῶν μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν τοῦ α' ἔτους, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1904, εἰς 8ον), τεύχ. Α'. σελ. 84.

36. Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν... 1. ἀ μετὰ τὴν ἄλωσιν, σελ. 324.

37. Χρονολογικοὶ κατάλογοι τῶν ἀπὸ Χριστοῦ ἀρχιερατευσάντων κατ' ἐπαρχίας, ἐν Νεολόγῳ Κωνσταντινουπόλεως ἔτι ΚΕ' μηνὸς μαρτίου εἰκοστῇ τε-

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμῷ κθ'. Λεσβιακῷ χειρογράφῳ τεύχει «Θεοτοκάρῳ» κεῖται κανὼν Καλλινίκου τοῦ Ἑρακλείας^{38/}. ἄλλο δ' ἀντίγραφον τοῦ κανόνος ἀπόκειται ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμῷ 585 χειρογράφῳ τεύχει ἀποκειμένῳ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ Ἀκαδημείας ἐν σελίδι 177 «κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ποίημα τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Ἑρακλείας Καλλινίκου»^{39/}. Ὁ κανὼν ἐδημοσιεύθη ἀτελὴς καὶ ὡς συγγραφεῖς ὑπὸ τοῦ Γενναδίου Σχολαρίου ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος Νεοφύτου τοῦ Οὐγγροβλαχίας, ἀνδρὸς Κρητὸς· ἀνεδημοσιεύθη δὲ ὡς ἔργον τοῦ Καλλινίκου ἐν τῷ Θεοτοκάρῳ τῷ δημοσιευθέντι ἐν Βενετίᾳ ἔτει 1796^{40/}. τοῦ Θεοτοκαρίου ἐκδόσεις γινώσκω τὴν ἔτει 1796 ἐν Βενετίᾳ γενομένην καὶ τὴν ἔτει 1864 ἐν Βενετίᾳ ἐπίσης γενομένην.^{41/}

Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Καλλινίκου μία ἐδημοσιεύθη πρὸς Χρυσάνθον τῶν Ἱεροσολύμων γραφεῖσα ἔτει 1717 μηνὸς Ἰανουαρίου πρώτη καὶ τριακοστῇ^{42/}· ἄλλ' ὁ Καλλνίκος ἦτο τότε μητροπολίτης Φιλίππουπόλεως· ἄλλαι ἐπιστολαὶ τοῦ Καλλινίκου κεῖνται ἐν τῷ γραμματοφυλακίῳ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ πάναγίου Τάφου ἐπιστελλόμεναι Χρυσάν-

τάρτη τοῦ ἔτους 1890, ἀριθ. 6209.

38. Ἀθάν. Παπαδοπούλου—Κεραμέως Μαυρογορδάτειος βιβλιοθήκη, ἥτοι γενικὸς περιγραφικὸς κατάλογος τῶν ἐν ταῖς ἀνά τὴν ἀνατολὴν βιβλιοθήκαις εὐρισκομένων ἐλληνικῶν χειρογράφων, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1884, εἰς 4ον), τόμ. Α', σελ. 166—167.

39. Constantin Litze Catalogul manuscriptoral Grecesti, (Bucaresti, 1909, in 40), p. 265.

40. Σύνοψις εὐχῶν ἐκ τοῦ ψαλτῆρος συλλεγεῖσα παρὰ τοῦ σοφωτάτου Γενναδίου Σχολαρίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.. (ἐν Βουκουρεστίῳ ἀψμθ' εἰς 4ον) Μ. Ι. Γεδεὼν Χρονικά τῆς πατριαρχικῆς ἀκαδημίας, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀψπγ', εἰς 8ον), σελ. 136). ὁ ἐκδοὺς τὴν σύνοψιν τῶν εὐχῶν Νεόφυτος ὁ Οὐγγροβλαχίας ὁ ἐκ Κρήτης, ἐν τε τῇ ἀφιερωτικῇ ἐπιστολῇ καὶ ἐν τοῖς ἐντετυξομένοις ἀποδίδωσι τὸν κανόνα εἰς τὸν Γεννάδιον Σχολάριον, ὁ κανὼν κεῖται ἐν σελίσιν 60—68.

41. Σύνοψις τῆς ἀειπαρθένου, ἥτοι θεοτοκάριον νέον ποικίλον καὶ ὡραιότατον ὁκτώηχον περιέχον 62 κανόνας πρὸς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον μελουρηθέντας ὑπὸ εἴκοσι δύο ἱερέων... μετ' ἐπιμελείας διορθωθέν παρὰ Νικοδήμου μοναχοῦ τοῦ Ναξίου ἀψωστ', ἐνετίησι. 1796· εἰς 4ον, ὁ κανὼν τοῦ Καλλινίκου κεῖται ἐν σελίσιν 205—208· καὶ «Θεοτοκάριον νέον ποικίλον καὶ ὡραιότατον ὁκτώηχον περιέχον ἐξήκοντα δύο κανόνας πρὸς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον μελουρηθέντας ὑπὸ εἴκοσι δύο ἱερέων καὶ θεσπεσίων μελωδῶν ἐκδοθέν τὸ πρῶτον παρὰ Νικοδήμου μοναχοῦ τοῦ Ναξίου καὶ ἐπικριθὲν ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχικῆς ἐκκλησίας... ἐν Βενετίᾳ, 1864 εἰς 8ον, ὁ κανὼν τοῦ Καλλινίκου κεῖται ἐν σελίσιν 107—109.

42 Emile Legrand ἐλληνικὸν ἐπιστολάριον. Epistolaire Grec. Bibliotheque greque vulgaire tom. IV, Paris, 1888, in 80), p. 156—159.

27

θῶ τῶν Ἱεροσολύμων, εἶναι δὲ αὐταὶ «1713 μηνὸς δεκεμβρίου τρισκαδεκάτῃ», «1717 μηνὸς ἰαννουαρίου δεκάτῃ Καλλινίκου Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ καὶ Χαλκηδόνος Κωνσταντίνου καὶ Νεοφύτου Ναυπάκτου καὶ Ἀρτῆς «1719 μηνὸς ἰουνίου δεκάτῃ», ^{43/}. ἄλλ' αἱ ἐπιστολαὶ ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Καλλινίκου ὅτε ἦτο μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως πλὴν μῆς τοῦ ἔτους 1719· ἐπιστολαὶ τοῦ Καλλινίκου πρὸς Νεόφυτον τὸν Ναυπάκτου καὶ Ἀρτῆς ἀπόκεινται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Ἀθῶ τῷ ὄρει μοναστηρίου τῆς Μεγίστης Λαύρας ^{44/}. ἄλλαι δὲ πρὸς τὸν Καλλνίκον ἐπιστελλόμεναι ἀποκείνται ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμῷ 143 χειρογράφῳ τεύχει ἀποκειμένῳ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Ἀθῶ τῷ ὄρει μοναστηρίου ^{45/} τοῦ Ξηροποτάμου· περὶ τοῦ Καλλινίκου διέλαβεν ἐν ἰδίᾳ μελέτῃ ὁ Γρηγόριος Σ. Ἰωσηφίδης ἱατρός ^{46/}.

Ἐκ Σύρου

Περικλῆς Γ. Ζερλέντης

43. Κατάλογος ἐπιστολῶν ἀνεκδότων, ἐν Κ. Ν. Σάθας Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης, τόμ. Γ', σελ. 525.

44. Νεόφυτος ὁ Μαυρομάτης, ἐν ἑταιρείας τῶν μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν τοῦ α' ἔτους, τεύχ. Α', σελ. 67.

45. Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἑλληνικῶν κωδίκων, τόμ. Α', σελ. 208.

46. Καλλνίκος ὁ Νάξιος μητροπολίτης Ἡρακλείας, ἐν Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ ἐκκλησιαστικοῦ περιοδικοῦ, (ἐν Θεσσαλονίκῃ, 1918, εἰς 8ον), τόμ. Β', σελ. 554-556.